

UTASI JUDIT

A gyűlölet-bűncselekmények elemzése
– esettanulmányok I. (2008–2010)*

A vizsgálat folyamán az eredetileg *nemzeti, etnikai, faji vagy vallási csoport tagja elleni erőszakként*, majd – a 2009. február 1-jén hatályba lépő Btk.-módosítás után – a *közösség tagja elleni erőszakként* minősített [174/B § (1), (2), (3) bek.], az ország területén elkövetett bűncselekmények miatt induló, és 2008. január 1. és 2010. december 31. között jogerősen lezárt büntetőeljárások elemzését végeztem el.

Vizsgáltam a *közösség elleni izgatás* büntette (Btk. 269. §) miatti jogerősen lezárt ügyeket, továbbá elemeztem az aljas indokból vagy célból elkövetett emberölések [Btk. 166. § (2) bek. c) pont] és testi sértések [Btk. 170. § (1)–(3) bek.] miatt az említett időszakban jogerősen befejezett büntetőeljárásokat is.

A kutatás célja annak értékelése, hogy a kisebbségeket támadó gyűlölet-bűncselekmények elleni fellépés a jogalkotói akaratnak megfelelően alakult-e, a törvényi tényállás kiterjesztése valóban szélesebb körben nyújtott-e védelmet a gyűlölettettek ellen.

Arra is szerettem volna adatokat kapni, hogy a rasszista motiváltságú ügyekben valóban faji indítatású erőszak miatt indult-e eljárás, és ténylegesen azért marasztalták-e el a bíróságok is az elkövetőket, vagy csak egyszerűen személyes összetűzésnek minősítették.

Az egyes ügyek kapcsán lefolytatott eljárások elemzésével bemutatom a jellemző jogalkalmazói problémákat is.

A vizsgált időszakban a Btk. 174. §-ába ütköző cselekmény miatt tizenegy jogerős ítélet született. Ezek közül kettőbe (*Fővárosi Főügyészség 15487/2006. és Bp. XVIII. és XIX. ker. Ü. 5072/2006.*) nem tekinthettem bele, mert a rendőrség selejtezte azokat! A Zala Megyei Főügyészség jóvoltából viszont át tudtam tekinteni egy olyan esetet, amely a nyomozás megszüntetésével zárult (*760/2009.*).

A Legfőbb Ügyészség Számítástechnika-alkalmazási és Információs Főosztálya által a Vádképviselési Informatikai Rendszer V adatlapjaiból beszerzett adatok szerint a Btk. 269. §-ába ütköző cselekmény miatt tíz ügy zárult

* A Belügyi Tudományos Tanács által kiírt pályázaton I. díjjal jutalmazott tanulmány szerkesztett változata. A befejező rész a februári lapszámunkban jelenik meg.

le jogerősen. Ezzel szemben a valóságban csak két (!) ügy tartozik a vizsgálati körbe. Ez valóságot torzító, magas hibaszám egy ilyen kis elemszámú bűncselekménytípusnál.

A Btk. 166. § (1)–(2) bekezdésének c) pontjába ütköző bűncselekményre nézve a Vádképviselési Információs Rendszerben – számomra érthetetlen megfontolásból, hiszen az ECRI-jelentés 21., 22. és 28. pontja még javaslatot is tett a faji indíttatású ügyek kiemelt figyelésére¹ – nincs külön kódszám, ezért a leggyűjtés tartalmazta a 166. § (1)–(2) bekezdés b) pontjába ütköző cselekményeket is.

Ebben a kategóriában is kaptam tévesen ide sorolt adatokat: nyolc cselekmény a Btk. 166. § (1)–(2) bekezdésének a), d) vagy f) pontjai szerint minősült. Az adott intervallumban hatvannégy eljárásban született jogerős ítélet, de a kutatás szempontjából releváns ügy nem volt.

A Btk. 170. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdése szerint minősülő aljas indokból elkövetett testi sértés büntette miatt hozott jogerős ítéletet a Vádképviselési Információs Rendszer 367 ügyben tart nyilván. Ebből a halmazból véletlen mintavételi módszerrel 117 aktát néztem meg. Közülük hármat selejteztek, további harminc ügyben pedig ismét téves adatszolgáltatás történt.

Bár kutatásomnak egyáltalán nem volt célja az ügyészség adatszolgáltatásának és adatkezelésének minősítése, de ez a hibatenger elgondolkodtatja az embert a V vádképviselési lap értelméről és megbízhatóságáról, ennek egyenes folyományaként pedig magának a Legfőbb Ügyészség Vádképviselési Információs Rendszerének minőségéről.²

Elméletileg több bűncselekménnyel megvádolt személyek esetében a leválogatás eredményeként kapott táblázatban az a bűncselekmény szerepel, amelyet az adatlapon az ügyész az első helyen tüntetett fel, és ez értelemszerűen nem feltétlenül azonos a keresési kritériumban megjelölt bűncselekményekkel. A vizsgált aktákban egyáltalán nem folyt eljárás gyűlölet-bűncselekmények miatt.

¹ ECRI-jelentés Magyarországról (negyedik monitoringkör). Elfogadva 2008. június 20-án. Nyilvánosságra hozatal napja: 2009. február 24.
<http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/Country-by-country/Hungary/HUN-CbC-IV-2009-003-HUN.pdf>

² Lőrinczy György is foglalkozott korábban a V lapok okozta ügyészi munkateher növekedésével. Lőrinczy György: Gondolatok a V-lapos statisztikai rendszer megszüntetésének szükségességéről. Ügyészségi Értesítő, 1994/3–4., 56–62. o. Meglátása szerint az ügyészségi bünyügyi statisztikai rendszernek „az ügyészek tevékenységéről kell releváns adatokat szolgáltatnia [...] az ERÜBS rendszer is képes annak nyilvántartására, hogy [...] büntette miatt milyen ügyszám alatt emelt az ügyész vádat, és ezt a listát összevetve az ügyvitel adataival, megállapítható a megvizsgálandó ügyek nyilvántartási száma”. Ez a nyilvántartás is értelmet veszti azonban, ha az ügyész hibásan tölti ki a V lapot.

**Nemzeti, etnikai, faji vagy vallási csoport tagja elleni
erőszak büntette, közösség tagja elleni erőszak büntette
(Btk. 174/B §),
valamint aljas indokból elkövetett testi sértés büntette
[Btk. 170. § (1)–(3) bek.]**

Első eset

A cselekmény akkor történt, amikor a nemzeti, etnikai, faji és vallási csoporton kívül álló más kisebbségeket – így a melegeket – a törvény még nem védte kiemelten. A vizsgálatban ez volt az egyetlen ilyen, jogerősen lezárt ügy.

A vádlott 2005 júniusában egy az eljárás során ismeretlenül maradt nő felbujtására, az általa felajánlott húszezer forint reményében elvállalta, hogy a sértettet (vélt) homoszexualitása és a felbujtó gyermekének füves cigarettával való lakására csalása miatt tetteleg bántalmazza. A terhelt megjelent a sértett fővárosi lakásán, becsengetett, és amikor a sértett a bejárati ajtó üveges kitekintő ablakát kinyitotta, a vádlott benyúlva egy alkalommal a sértettet ököllel arcon ütötte, majd a megtántorodó sértettet az ajtóra felszerelt rácshoz húzta, és mellette benyúlva az ajtót kinyitotta. Ez után a sértett akarata ellenére bement a lakásba, ahol egy törkessel a sértettet megfenyegette, és ismét arcon ütötte, majd belökte a szobába, ahol a sértett vendége tartózkodott. Ott a vádlott újra megütötte, farba rúgta, karját hátracsavarva a szoba padlójára leszorította. Ez után az ágyra lőkte, miközben a késsel a sértett ágyát összeszurkálta, majd a kést a sértett nyakához szorítva felszólította, hogy költözzön el a környékről, miközben a sértett homoszexuális életvitelével kapcsolatos kijelentéseket tett, és távozott a lakásból. A sértett az arcán és a kezén nyolc napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett.

A Budapesti VI. Kerületi Rendőrkapitányság a Btk. 321. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő *rablás büntette* miatt indított nyomozást.

A Budapesti VI–VII. Kerületi Ügyészség vádiratában a Btk. 170. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdésre figyelemmel a (3) bekezdés második fordulata szerint minősülő *aljas indokból elkövetett súlyos testi sértés büntette kísérletével* és a Btk. 176. § (4) bekezdése szerint minősülő *magánlaksértés büntettével* vádolta meg a gyanúsítottat.

A PKKB a vádlottat bűnösnek találta *magánlaksértés vétségében* és *aljas indokból elkövetett könnyű testi sértés büntetében*, ezért halmazati büntetésül tíz hónap börtönbüntetésre és két év közügyektől eltiltásra ítélte. A bíró-

ság elrendelte egy korábbi ítélettel kiszabott egy év börtönbüntetés végrehajtását is.

A bíróság indokolása szerint „a vádlott a sértettet vélt vagy valós nemi identitása miatt bántalmazta, amely erkölcsileg mélyen elítélendő és aljas indoknak minősítendő. [...] A vádlott tárgyalás során tanúsított magatartása, megvető nyilatkozatai a sértett vélt nemi identitása miatt, egyértelművé tették a bíróságban, hogy a vádlott a sértett megverésére ezen okból vállalkozott. A vádlottat a tárgyalás során többször kellett utasítani a sértettel szemben tanúsított méltatlan, még a bíróság előtt is fenyegető magatartása miatt a sértett vélt homoszexualitása miatt. A vádlott mássággal szembeni intoleranciáját bizonyítja korábbi, hasonló jellegű cselekmény miatti elítélése is.”

Enyhítő körülményként vette figyelembe a bíróság a vádlottnak fel nem róható időmúlást, a részbeni beismerést, és két kiskorú gyermekes családi állapotát. Súlyosító körülményként értékelte büntetett előéletét, a halmazatot, a veszélyes eszközök használatát, valamint hogy visszaesőnek minősül, és cselekményét nyereségvágy is motiválta.

Az ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére a büntetés súlyosítása, a fő- és mellékbüntetés tartamának felemelése céljából jelentett be fellebbezést. A vádlott és védője a magánlaksértés vétsége miatt emelt vád alóli felmentését, illetve a védő másodlagosan enyhítésért fellebbezett.

A Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság az ítéletet annyiban változtatta meg, hogy felhívta a Btk. 176. § (1) bekezdését, és a testi épség elleni cselekményt *testi sértés büntetnének* [Btk. 170. § (1) bek., (3) bek. első fordulat] nevezte és jelölte meg. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

A sértett 44 éves magyar férfi. A vádlottal korábban nem ismerték egymást, bár környékbeliek. A sértettel egy lakásban tartózkodó tanú ismerte a vádlottat, mivel egy házban laktak.

A sértettnak vélhetően van homoszexuális hajlama, de ezt a tárgyalás nyilvánossága előtt – érthető okból – nem vállalta a maga teljességében: „(vádlott a tanút) kérdezte meg, hogy bepróbálkoztam-e nála [...] Ő (vádlott) végig buzizott engem [...] Én nem molesztáltam semmi fiút [...] Irritál, hogy homoszexuálisnak, pedofilnak nyilvánít [...] Amikor sokkal fiatalabb voltam, volt ilyen kapcsolatam, de most van barátnőm. Volt fiúkapcsolatom, fiatalokromban.”

Az elsőfokú ítélet meghozatala után a sértett ellen az ügyész feljelentése alapján a Fővárosi Ügyészségi Nyomozó Hivatalnál hamis vád büntette miatt büntetőeljárás indult, mivel azt állította, hogy a bántalmazás után a vádlott értékes tárgyait (két laptop, PDA) eltulajdonította.

A terhelt 32 éves magyar férfi. Legmagasabb iskola végzettsége szakközépiskolai érettségi és technikus szakképzettség. Élelmiszerüzlet alkalmazottjaként dolgozott, havi jövedelme száztízezer forint³ volt. Korábban rendőrmozgató volt, de kényszervallatás büntette, továbbá befolyással üzérkedés büntette és kábítószerrel visszaélés vétsége miatt elbocsátották. A cselekmény elkövetésekor nős volt, felesége szintén rendőr, közösen nevelték kiskorú gyermeküket. Az ítélelhozatalakor válófélben voltak, és a vádlott új életársi kapcsolatban élt, életársával közösen nevelve annak kiskorú gyermekét.

A terhelt büntetett előéletű, erőszakos, nyíltan előítéletes személyiség, cselekményét kizárólag a rá nézve hátrányos következmények miatt bánta meg.

Védekezése szerint a felbújtó elmondta neki, hogy „a 15 éves kisfiát felcsábította a lakására egy fazon [...] fogdosni próbálta és próbált neki füves cigarettát adni [...] Végül meg is állapotunk abban, hogy húszezer forintért megverem ezt a férfit [...] becsengettem [...] rögtön megismertem, mert az egyik szemének látható ferdülése van [...] Kérdezte, milyen ügyben. Mondtam neki, azért mert az egyik ismerősömnek a fiát akartad molesztálni, meg kábítószerrel kínálgattad. Először be sem akart engedni, mert azt mondta, van nála valaki. Erre mondtam neki, hogy biztos egy kisfiú, de semmi gond nincs, mert most idehívom a rendőröket és kiabálhatunk itt a lépcsőházban is. Erre azt mondta nekem, hogy akkor jöjjen be, és beszéljünk meg. Megkérdezte, hogy melyik fiúról van szó, mire azt kérdeztem tőle, hogy: miért, több is volt? Belegondoltam, hogy nekem is van gyerekem, mi lett volna, ha őt molesztálta volna. Gyakorlatilag beismerte [...] És már ütöttem is [...] Egyfolytában csak azt emlegette, hogy mondd meg, melyik az a fiú [...] Tudom, hogy nem ez a törvényes elintézési módja, de a viselkedése miatt fajult el időig a dolog. Nem is a pénz motivált [...] nem megverni mentem föl, hanem hogy megbeszéljem vele a dolgot [...] Azért is szurkáltam bele az ágyba, mert közben kérdeztem tőle, hogy ezen szoktad kúrni a kisgyerekeket? [...] Valahol megbántam, nem kellett volna megverni ezt az embert, fel kellett volna jeleníteni [...] Nem szimpatizálok az ilyen emberekkel, van egy kiskorú fiam, ez a másik ok. Aztán azt sem szeretem, ha kábítószerrel adnak a kisfiúknak és buziskodnak vele [...] felhergeltem magam. A rendőrségen is volt egy pedofil gyerek, aki az anyját molesztálta, és ezért volt egy kényszervallatási perem.” (4766/2005.)

3 KSH-statisztika: A háztartások egy főre jutó éves átlagos jövedelme jövedelemforrások szerint. http://portal.ksh.hu/pls/ksh/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_zhc006b.html 2005-ben 67 008, 2006-ban 70 074, 2007-ben 72 986, 2008-ban 72 875, 2009-ben 72 304 forint volt az egy főre jutó nettó havi jövedelem.

Második eset

2006 áprilisában, a fővárosban, egy MSZP-rendezvény miatt elhelyezett padon négy román állampolgár ült, és egymással román nyelven beszélgettek. Az ittas hajléktalan vádlott ezt észelve indulatos lett, odalépett a magyar anyanyelvű sérteshez, és vélt román nemzetisége miatt azt kérdezte: „Kit választotok, ti geci románok?” A sértes visszaszólt, hogy hagyja őket békén, és menjen el. Vádlott ekkor elővett a zsebéből egy 8 cm pengehosszúságú kést, és a sértes arca felé vágott. A sértes a támadást észelve felugrott, így a vádlott a mellkasát vágta meg úgy, hogy a sértes pulóverét és ingét is átvágva, nyolc napon belül gyógyuló hámsérülést okozott. Ez után a vádlott a sértestet többször lábon rúgta, és megpróbálta leködni.

A helyszínen tartózkodó rendőrök intézkedtek, majd a Btk. 170. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés harmadik fordulata szerint minősülő *aljas indokból elkövetett testi sértés büntette* miatt indítottak nyomozást.

Az ügyészség – helyesen észelve a gyanúsított cselekményének motívumát – a Btk. 174/B § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő *nemzeti csoport tagja ellen felfegyverkezve elkövetett erőszak büntetével* és a 170. § (2) bekezdésébe ütköző *súlyos testi sértés kísérletével* vádolta meg.

A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság bűnösnek találta a *nemzeti csoport tagja ellen felfegyverkezve elkövetett erőszak büntetében* a terheltet, ezért mint többszörös visszaesőt két év és két hónap fegyházbüntetésre és négy év közügyektől eltiltásra ítélte. A vádlottat az ellene súlyos testi sértés büntetének kísérlete miatt emelt vád alól felmentette, tekintettel arra, hogy a bíróság nem látta megállapíthatónak, hogy az ittas vádlott szándéka nyolc napon túl gyógyuló sérülés okozására irányult volna. „A vádlott nem szúrta a sértestet felé, hanem csupán egy kaszázó mozdulatot tett, amellyel a sértestet a mellkasán megvágta, nyilatkozata szerint csupán megkarcolta, ezáltal 8 napon belül gyógyuló sérülést okozva neki. [...] ez egy kisebb erejű mozdulat volt, így a vádlott szándéka komolyabb sérülés okozására nem irányult, még akkor sem, ha kést használt, és utóbb tett olyan kijelentést, hogy kár, hogy nem szúrta le a románt.”

A bíróság a büntetés kiszabásakor súlyosító körülményként értékelte, hogy a vádlott a cselekményét többszörös visszaesőként, büntetőeljárás hatálya alatt követte el, és a többszörös visszaesést megalapozó büntetettségen túl volt elítélve.

Az ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére a részfelmentés miatt és a büntetés súlyosítása érdekében fellebbezett, a vádlott és védője enyhítésért jelentett be jogorvoslati nyilatkozatot.

A Fővárosi Főügyészség álláspontja szerint „*az eset összes körülményeire figyelemmel megállapítható, hogy a vádlott szándéka 8 napon túl gyógyuló sérülés okozására irányult, mivel a sértettet durván szidalmazta és sértette a nemzeti hovatartozása miatt, ezután a nála levő késsel mellkasán megszurta. Bár a szúrás 8 napon belül gyógyuló hámsérülést okozott, a mellkas bal oldalán életfontosságú szervek helyezkednek el, és a szúrás ereje olyan volt, hogy a kés pengéje a sértett pulóverében megakadt, és a rendőri intézkedés során, onnan került elő. A szúrás után a vádlott még többször megrúgta a sértettet. Szándékát bizonyítja az is, hogy a rendőri jelentés szerint a cselekmény után azt kiabálta: »kár, hogy nem sikerült leszúrni a románt«.* A támadott testfelületre, a támadás intenzitására, valamint a vádlott kijelentésére figyelemmel a vádlott szándéka 8 napon túl gyógyuló sérülés okozására irányult, és csupán a véletlennek köszönhető, hogy 8 napon belül gyógyuló sérülés keletkezett.” A főügyészség álláspontja szerint a kerületi bíróság a vádlott terhére jelentkező bűnösségi körülményeket sem értékelte megfelelően.

A Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság a kerületi bíróság ítéletét helybenhagyta, egyetértve azzal az okfejtéssel, hogy „*az orvosszakértői vélemény egyértelmű a tekintetben, hogy nagyobb, merőleges erőbehatást kellett volna súlyosabb sérülés létrehozásához, nyilvánvalóan amennyiben súlyosabb sérülést kívánt volna a vádlott okozni, akkor nagyobb erővel szúrt volna a sértett irányába, így a felmentő rendelkezés is helyes. A kisebb erejű nem merőleges, ún. kaszáló mozdulattal előidézett, nem irányított szúrást akasztotta meg a viszonylag vékonyabb sértetti ruhadarab. Azon kiindulási alaphól, hogy a mellkas bal oldalán életfontosságú szervek helyezkednek el, valamint, hogy a szúrás után a terhelt még meg is rúgta a sértettet szidalmazás mellett, nem vonható le következtetés a súlyos sérülés előidézésére vonatkozó szándékra.*”

A sértett 32 éves férfi, magyar nemzetiségű és anyanyelvű, román állampolgár.

A terhelt 56 éves magyar férfi, egyedül élő, jövedelem nélküli, rendszeresen ivó hajléktalan, legmagasabb iskolai végzettsége az általános iskola nyolc osztálya. A cselekmény elkövetéséig több mint húsz esetben volt büntetve, többségében lopás miatt.

A vádlott perspektíva nélküli, erőszakos, a felelősséget elutasító és kódoltan előítéletes személyiség. Az áldozattal szemben közönyös volt, cselekmé-

nyének motívumát tagadta: „Ez a sértett román férfi köpött le először engem és szerintem ő karcolta meg magát valamivel. Nézzék azt meg a nálam lévő késpengén, hogy van-e rajta a román véreből. Ugyanis ő végig ott ült a többi között, és én azért szóltam neki, hogy álljon fel, mert jól pofán akartam baszni, amiért leköpött oktanul. [...] a románok összebeszéltek, azt mondták, hogy én szúrtam meg a férfit, valamint azt mondták még, hogy a nemzetiségük miatt követtem el, mert ez alapján véve hazugság. Ők visszaélnék azzal, hogy szerintük velük szemben diszkrimináció van, mert én senkivel szemben nem vagyok elfogult a nemzetiségüket alapján véve. [...] románul egy kicsit tudok és nekem a románokkal kapcsolatban semmi nemzeti kifogásom nincs és a börtönben is tőlük tanultam meg románul. [...] lesír róluk, hogy hová valók, megvan a legtöbbjük karaktere, sötét a hajuk és sötét tónusú ruhákban járnak általában, télen meg román kucsma van rajtuk. [...] Engem a politika hidegen hagy, a másik az, hogy én nem is tudtam, hogy román, mert akkor románul szólok hozzá. Illetve azt nem tudtam, hogy tud-e magyarul, mert lesír róluk, egy kilométerről, hogy románok.” (3569/2006.)

Harmadik eset

2006 júliusában fiatalkorú első- és másodrendű vádlottak a nyomozás során ismeretlenül maradó Gulliver nevű társukkal a fővárosban egy szórakozóhelyen tartózkodtak, ahol kivetítőn közvetítették a francia–portugál világbajnoki mérkőzést. Ugyanitt tartózkodott egy hat fiúból és nyolc lányból álló, francia szurkolótársaság, amelynek tagjai részben a francia válogatott mezét viselték, részben francia zászlót tartottak maguknál, illetve többjüknek az arcára voltak festve a francia trikolor színei. A vádlottak és társuk már a meccs közvetítése alatt belekötöttek a sértetti társaságba. A közvetítés végeztével a vádlottak és társuk szorosban a francia szurkolók mögé kerültek, követték, köpködtek, és hangosan kiabálva durva, goromba szavakkal szidalmazták őket: „köcsög, buzi franciák”, „Vesszen Trianon”. A sértettek igyekeztek a vádlottaktól eltávolodni, de a vádlottak hangosan szitkozódva követték őket. Amikor utolérték, a bakancsot viselő fiatalkorú elsőrendű vádlott felugrott, és lendületből hátra rúgta az egyik fiút, aki ettől elesett, mire fiatalkorú elsőrendű vádlott a földön fekvő sértettet többször megrúgta. Eközben a másodrendű vádlott térdrel hasba rúgott egy másik fiút, majd ököllel a sértett lábát is megütötte. Fiatalkorú elsőrendű vádlott ezután ököllel kétszer arcon ütött egy harmadik fiút, ennek következtében a sértett arcán nyolc napon belül gyógyuló, 2 cm-es repedt, vérző sérülés keletkezett. Fiatalkorú elsőrendű vádlott ez után egy lányt arcon köpött. A sértettek társaikkal egy kö-

zeli üzletközpontba menekültek, ahová a vádlottak követték őket, és az üvegajtón keresztül tovább szidalmazták őket. Végül a vádlottak ismeretlen társa kirángatta fiatalkorú elsőrendű vádlottat az utcára, és távoztak.

A Budapesti II. Kerületi Rendőrkapitányságon a Btk. 174/B § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés e) pontja szerint minősülő háromrendbeli *nemzeti csoport tagja elleni erőszak büntette* miatt indult nyomozás.

A Budapesti I–XII. Kerületi Ügyészség vádiratában fiatalkorú elsőrendű vádlottat mint társtettet a Btk. 174/B § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés e) pontja szerint minősülő háromrendbeli *nemzeti csoport tagja elleni erőszak büntettének* elkövetésével és a 170. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint büntetendő *súlyos testi sértés kísérletével* vádolta meg.

A Budapesti II–III. Kerületi Ügyészség vádiratában a másodrendű vádlottat a Btk. 174/B § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés e) pontja szerint minősülő háromrendbeli *nemzeti csoport tagja elleni erőszak büntettének* elkövetésével vádolta meg.

A PKKB mint a fiatalkorúak bírósága az ügyeket egyesítette, és egy eljárásban bírálta el. A tárgyaláson az ügyész a vádirati minősítést akként pontosította, hogy fiatalkorú elsőrendű vádlottat a Btk. 174/B § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés e) pontja szerint minősülő négyrendbeli *nemzeti csoport tagja elleni erőszak büntettében* mint tettest, egy esetben mint bűnsegédet, és a 170. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint büntetendő háromrendbeli *súlyos testi sértés kísérletében* mint tettest, egy esetben mint bűnsegédet vádolta meg.

Másodrendű vádlottat a Btk. 174/B § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés e) pontja szerint minősülő négyrendbeli *nemzeti csoport tagja elleni erőszak büntettében* mint tettest, három esetben mint bűnsegédet, és a 170. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint büntetendő háromrendbeli *súlyos testi sértés kísérletében* mint tettest, két esetben mint bűnsegédet vádolta meg.

A bíróság fiatalkorú elsőrendű vádlottat bűnösnek találta a Btk. 174/B § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés e) pontja szerint minősülő négyrendbeli *nemzeti csoport tagja elleni erőszak büntettében*, egy esetben mint bűnsegéd, és a 170. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint büntetendő háromrendbeli *súlyos testi sértés kísérletében*, egy esetben mint bűnsegéd. Ezért öt – halmazati büntetésül – egy év hat hónap fiatalkorúak fogházbüntetésére ítélte. A szabadságvesztés-büntetés végrehajtását három év próbaidőre felfüggesztette, próbaideje alatt a vádlott pártfogó felügyelet alatt

áll. A bíróság, tekintettel a fiatalok nem kellően szocializált személyiségére, külön magatartási szabályként előírta, hogy a pártfogó felügyelet tartama alatt a vádlott köteles részt venni a Fővárosi Igazságügyi Hivatal Pártfogó Felügyelői Szolgálat Jóvá Tett Hely Közösségi Foglalkoztatója által szervezett agresszió elleni tréningben.

Az elsőrendű vádlottnál enyhítő körülményként értékelte a bíróság az időmúlást, a részleges megbánást, a testi sértések kísérleti szakban maradását, hogy egy kiskorú gyermek tartásáról gondoskodik, és hogy az elkövetés óta életvezetése kifogástalan. Ezzel szemben súlyosító körülményként értékelte a többszörös halmazatot, az éjszakai és részben nő sérelmére történő elkövetést, a vádlott meghatározó szerepét, a testi épség elleni és a rasszista indítatású bűncselekmények elszaporodottságát.

A bíróság a másodrendű vádlottat bűnösnek találta a Btk. 174/B § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés e) pontja szerint minősülő négyrendbeli *nemzeti csoport tagja elleni erőszak büntetése*ben, három esetben mint bűnségéd, és a 170. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés szerint büntetendő háromrendbeli *súlyos testi sértés kísérletében*, két esetben mint bűnségéd. Ezért őt a bíróság – halmazati büntetésül – két év börtönbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés-büntetés végrehajtását három év próbaidőre felfüggesztette, próbaidéje alatt a vádlott pártfogó felügyelet alatt áll.

A sértettek 17-18 éves, francia nemzetiségű, francia állampolgárok. Három fiú és egy lány, akik a társaikkal együtt Magyarországon tanultak, francia iskolában. Hiányos magyar nyelv-tudásuk miatt a szitokszavak közül csak a „buzi franciák” és a „vesszen Trianon” kifejezéseket értették: „*Ezt magyarul is értem, tudom, mit jelent. Magyarország felosztását Franciaországban, Trianon kastélyban határozták el. Tudom, hogy ma is néhány magyar ember emiatt haragszik a mai francia emberekre. Máskor nem ért engem atrocitás emiatt Magyarországon.*”

A sértettek kétszer voltak kénytelenek feljelentést tenni, mert a cselekmény megtörténte után a járőrök javaslatára a II. Kerületi Rendőrkapitányságra mentek, „*ott azt mondták, hogy nem tudnak foglalkozni velünk, elég hosszú lenne az eljárás, menjünk inkább az ügyeletes kórházba, a Szent Jánosba, és kérjünk látogatást, ezután tegyük meg a feljelentést. Elmentünk a kórházba, ott ellátták a testvéremet, de látogatást nem kaptunk.*” Mivel a sértett testvérpár édesanyja nem nyugodott bele az ügy ilyesfajta megoldásába, kilenc nappal a cselekmény után ismét feljelentést tettek.

A sértettek a kezdetektől szkinhedtámadásról beszéltek: „... *mögénk keveredett három szkinhed kinézetű és beállítottságú fiatal férfi*”; és az elsőren-

dű vádlottról: „Egy szélsőjobboldali rockegyüttest ábrázoló póló volt az itt lévő fiatalemberen [...] bakancs volt rajta [...] és [...] kb. 2 cm hosszúságú, rövidre nyírt, fekete hajú férfi volt, akinek körszakálla volt [...] borotvált feje volt.” A sértetteknek egyértelmű volt, hogy mindannyiukat azért bántalmazták, mert franciák.

A tárgyaláson elfogadták a fiatalkorú elsőrendű vádlott bocsánatkérését. Az ügy óta a sértettek és a társaik többsége végleg visszatért Franciaországba.

A fiatalkorú elsőrendű vádlott 17 éves magyar férfi. Legmagasabb iskolai végzettsége az általános iskola nyolc osztálya. Egy szakközépiskolában két évet végzett el, de eltanácsolták, majd nem folytatta a tanulmányait. Alkalmi segédmunkát végzett. Havi jövedelme nyolcvanezer forint. A cselekmény elkövetésekor az édesanyjával és húgával élt egy háztartásban, a tárgyalás idején (majd három évvel később) élettársi kapcsolatban volt, közösen nevelték az élettársa gyermekét.

A vádlott erőszakos, konok, perspektíva nélküli, a felelősséget elutasító, apahiánnyal küszködő személyiség.

Szkinhed nézeteket vallott, és ez külsőségekben is megnyilvánult: fekete nadrágot és bakancsot viselt, haját rövidre nyírva hordta, arcát jellegzetes kecskeszakáll, úgynevezett Van Dyke-szakáll díszítette. Aktív tagja volt az FTC futballszurkolói körének.

Másodrendű vallomásaiban *Hun* becenéven nevezte az elsőrendű vádlottat, bár ő tagadta, hogy így hívnák az ismerősei.

A vádlott védője a Nemzeti Jogvédő Alapítvány⁴ kuratóriumának tagja, és egyben a Nemzeti Jogvédő Szolgálat ügyvédje, aki a tárgyaláson ismertette politikai álláspontját: „Önmagában az a felkiáltás, hogy vesszen Trianon, nem bűncselekmény, hanem politikai véleménynyilvánítás. Egyébként én is egyetértek ezzel a véleménnyel, hogy akkor egy előnytelen szerződés született.”

Elsőrendű vádlott a cselekményét bagatellizálta, elkerülhetetlen önvédelemnek próbálta beállítani. Védekezésének lényege, hogy egyrészt – annak ellenére, hogy látta a francia zászlót, mezt és az arcukra festett trikolórt – nem tudta, hogy a sértettek franciák, másrészt nem azért bántotta őket, mert franciák. Az alapos védői kioktatás ellenére következetlen vallomásokat tett:

⁴ Gaudi-Nagy Tamás: „... jogvédő szervezetünk 2004-ben jött létre a magyarságuk, nemzeti elkötelezettségük miatt joghátrányt szenvedettek védelmére [...] Szervezetünk több száz jogeset útján képes volt jogvédelmet adni a hatalom által meghurcolt polgároknak. Ezen eljárások során precedens értékű bírósági ítéleteket értünk el a személyes szabadság megsértése miatti kártérítések és a spontán tüntetés jogvédelme területén hazai és nemzetközi bíróságokon [...] Büszke vagyok arra, hogy együttműködő ügyvédek között tudhatunk és tudhatunk olyan jogászokat, akik elkötelezettek a nemzeti érdekek és a jogvédelem ügye mellett.” HVG Reflex, 2011. július 23., 7. o.

„... érdekel Magyarország közéleté. Nem válaszolok arra a kérdésre, hogy van-e kiforrott politikai nézetem [...] Nem tartom magam rasszistának [...] Szélsőségekre sem hajlok, nem tartom magam szélsőséges embernek [...] Nem igaz, hogy szélsőjobbos póló volt rajtam, a Nemzeti Front⁵ nevű együttest ábrázoló pólóm volt, ami szerintem nem szélsőjobbos. [...] elismerem, hogy egyszer-kétszer kiabáltuk, hogy »Vesszen Trianon!« [...] én nem köpködtem [...] szóváltásba keveredtünk velük, hogy mi miatt, arra már nem emlékszem, a lényeg az, hogy [...] történt egy kis ütésváltás [...] én nem rúgtam meg senkit. [...] Egymás közt beszélgettünk, de a franciákkal még nem. Beszélgettünk Trianonról és a fociról is. Trianonról beszélgettünk, hogy miért volt, hogy volt. Ezt egymás között beszéltük [...] A franciáknak nem mondtam, csak egymás között mondtuk, hogy vesszen Trianon [...] Magunk között lehet, hogy hangosabban mondtuk, hogy vesszen Trianon. [...] Vélem szemben jött egy francia, és én őt megütöttem. Nem tudtam, hogy mit szeretne a szóváltás után, és így jött az egész ütés. Franciául és magyarul is beszélünk. Egy-két szót tudok franciául. Tanultam az iskolában franciául, egy évet. [...] Engem nem ütött meg senki [...] Nem azért bántottam a fiút, mert ő francia, hanem a szóváltás után félreértettem a szituációt. [...] Sejtésem volt róla, hogy ők franciák, de nem láttam rajta semmi olyat, ami alapján biztosan el tudtam volna dönteni, hogy ők franciák [...] Nem tudok arra válaszolni, hogy miért csak sejtettem ezt, és miért nem tudtam.”

A terheltek a cselekmény előtt fél évvel ismerkedtek meg a Zöld Pardonban. A másodrendű vádlott szerint: „...hetente egyszer-kétszer találkoztunk, aztán a balhé után csak egyszer találkoztunk, a Fradi–Szolnok-meccsen, Szolnokon [...] a Fradi-meccsenek általában ott van, amikor találkozzunk, a KÖKI végállomáson futottunk össze.”

Ismeretlenül maradt társuk a másodrendű vádlott barátja volt, akivel szintén meccseken találkozott.

A másodrendű vádlott: a cselekmény elkövetése előtt fél évvel nagykorúvá váló magyar férfi. Dévanyai állandó lakos, itt élnek a 744/2007. ügy szkinhedjei, és itt történt a támadás is. Legmagasabb iskolai végzettsége az általános iskola nyolc osztálya, szakképzetlen segédmunkás. Havi jövedelme kilencven-százezer forint volt. Vagyontalan. Nőtlen, korábban a nagymamájával, majd egyedül élt.

A cselekmény elkövetésekor büntetlen, de az ítélet meghozatalakor rablás miatt előzetes letartóztatásban volt. A nyomozás idején a Fővárosi Ügyészség-

⁵ Lásd a Bp. VI-VII. ker. Ü. 1500/2004. ügyet!

gi Nyomozó Hivatal eljárást folytatott ellene az MTV-székház elleni támadásban való részvétele miatt.

A terhelt perspektíva nélküli, erőszakos, orientáció nélküli, szélsőjobboldali beállítottságú személyiség, aki lekicsinyelte a tettét, illetve szándékerősítő szerepét sem ismerte el. A tagadást választotta védekezési stratégiájául: *„Néztük a meccset, szurkoltunk. Ott volt egy fiatalokból álló francia csoport. Volt egy kis köpködés, néha be is szóltunk, de már nem emlékszem, hogy mit. Mikor vége lett a meccsnek, elindultunk kifelé, követtük őket [...] beszölogatunk nekik, mert az ideges visszapillantásokra emlékszem [...] Én nem bántottam senkit, meg a Gulliver sem [...] én nem ütöttem meg senkit, nem rúgtam meg senkit.”*

A terheltek azt a tipikus elkövetői magatartást folytatták, hogy utánamennek az áldozatoknak. Az elsőrendű vádlott a dél-pesti peremkerületből, a másodrendű pedig egy Pest megyei kisvárosból utazott Budára, vélhetően abból a célból, hogy megfelelő személy(eke)t találjanak frusztrációjuk, értelmetlen gyűlöletük levezetésére. (5479/2006.)

Negyedik eset

Az ügy a nemzeti és etnikai kisebbségek jogai speciális védelmének sajátos magyar gyöngyszeme, hiszen a törvényi tényállás bevezetésének célja mindenekelőtt a kisebbségi csoportok megvédése volt a rasszista indítékú erőszaktól.

2006 októberében Tiszakeszin egy romákból álló húszfős baráti társaság tért be éjszaka egy borozóba. Az üzlet tulajdonosa zárórát rendelt el, és mindenkit fogyasztásra, illetve távozásra szólított fel. A társaság – köztük az öt vádlott – nem akart ennek eleget tenni, ezért a már régebb óta bent tartózkodó tanú is erőlyesen felszólította őket a távozásra, megjegyezve, hogy nem lehet tőlük nyugodtan szórakozni. Emiatt a tanú és a társaság között szóváltás alakult ki, de végül a gyanúsítottak távoztak. A presszó előtt tovább szidalmazták a tanút, és általában a „magyarokat”. Ez idő alatt távozott a borozóból a három sértett. Fiatalkorú elsőrendű vádlott minden előzmény nélkül, nekifutásból hátra rúgta az elsőként távozó sértettet (a továbbiakban: első sértett), akinek a segítségére sietett a két másik sértett (a továbbiakban: második és harmadik sértett). Megkérdezték, hogy miért bántják a vádlottak, amire az volt a válasz, hogy „tik is magyarok vagytok”, majd mindhárom sértettet bántalmazták: ököllel ütegették, ezt követően, a sértettek földre kerülése után, rugdosták. A sértettek vérző, zúzódásos sérüléseket szenved-

tek, illetve ruhájuk is elszakadt, de orvosi látletet nem készült, és magánindítványt sem terjesztettek elő. A vádlottak a borozó két ablakát is betörték kövekkel, ezzel tizenegyezer forint kárt okozva.

A Tiszaújvárosi Rendőrkapitányság a Btk. 271. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő *csoportosan elkövetett garázdaság büntette* miatt indított eljárást, majd a Miskolci Városi Ügyészség ugyane bűncselekmény elkövetésével vádolta meg az öt terheltet.

Az ügyészség később a vádirat történeti tényállását, valamint a bűncselekmény jogi minősítését is módosította: „A vádlottak [...] folyamatosan szidalmazták a magyarokat, melynek során olyan kijelentéseket tettek, hogy buzi magyarok, kurva magyarok, geci magyarok, büdös magyarok, meg lesztek ölve, geci magyarok, agyonütiünk benneteket [...] a sértettek megtámadása előtt és közben is folyamatosan szidalmazták a magyarokat.” Mindezekre tekintettel a bűncselekmény helyes jogi minősítése az ügyészség álláspontja szerint a Btk. 174/B § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés e) pontja szerint minősülő *nemzeti csoport tagja elleni erőszak büntette* volt.

Az ügyészségi végindítvány további módosítást tartalmazott: kiegészült a Btk. 271. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő *csoportosan elkövetett garázdaság büntettével*, mely cselekményeket az öt vádlott társtettesként követett el.

Sajnos az iratokból nem derült ki, hogy a városi ügyészségben bármikor felmerült-e az eljárás során abbéli kétség, hogy a borozóból kiűzött romák nem csak egyszerűen a többségi társadalom képviselőinek megszólításaként alkalmazták-e a „magyarok” megnevezést, és a pusztá sértettségen és dühön túl semmilyen rasszizmust nem kell e mögött keresni.

A Miskolci Városi Bíróság jogerős ítélete szerint a vádlottak bűnösök a társtettesként elkövetett *közösség tagja elleni erőszak büntettében* [Btk. 174/B § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés e) pont] és *csoportosan elkövetett garázdaság büntettében* [Btk. 271. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) pont szerint minősülő], ezért fiatalkorú első- és fiatalkorú másodrendű vádlottakat halmazati büntetésül egy-egy év fiatalkorúak fogházára, fiatalkorú harmadrendű halmazati büntetésül egy év három hónap fiatalkorúak fogházára, mellékbüntetésként két év közügyektől eltiltásra, fiatalkorú negyed- és fiatalkorú ötödrendű vádlottakat halmazati büntetésül tíz-tíz hónap börtönrre ítélte.

A kiszabott szabadságvesztés végrehajtását fiatalkorú első- és fiatalkorú másodrendű vádlottak esetében három-három év, fiatalkorú negyed- és fiatal-

korú ötödrendű vádlott esetében két-két év próbaidőre felfüggesztette, és megállapította, hogy a vádlottak pártfogó felügyelet alatt állnak.

Külön magatartási szabályként kötelezte a bíróság a vádlottakat a pártfogó felügyelő által szervezett és kijelölt foglalkozáson való részvételre.

Első sértett: 31 éves magyar, tiszatartár, szakmunkás férfi, aki olyan nagy mennyiségű szeszes italt fogyasztott, hogy nem tudott értékelhető valamást tenni. *„Utólag hallottam valakitől, hogy több roma személy engem, és a fenti személyeket az utcán megvertek, de azt sem tudom, hogy ezt ki mondta. Az biztos, hogy amikor másnap felébredtem, az oldalam fájt, lila volt, és meg volt dagadva [...] annyi rémlik még, hogy több roma személy nem akart kimenni a sörözőből, amikor a tulajdonos hölgy zárórát akart tartani, és egy nagydarab, kopasz srác szólította őket fel, hogy menjenek el, de többre nem emlékszem.”*

Második sértett: 43 éves magyar, helybeli, segédmunkás férfi. A harmadik sértett a keresztfia. Elmondása szerint *„éjjél előtt a sörözőben megjelent kb. 30 fő, roma személyből álló csoport [...] egy nagydarab, kopasz gyerek elkezdett kiabálni a romákra, hogy bűdösek, és hogy nem lehet tőlük nyugodtan szórakozni. A romák nem szóltak semmit, azonban a tulajdonos, ahogy meghallotta a fenti szavakat, kijelentette, hogy záróra, és megkért mindenkit, hogy távozzon. A roma személyek vonultak ki először... kb. 5 perc múlva indultam el a keresztfiammal, és [első sértettel]. [Első sértett] előttünk járt kb. 5 méterrel [...] Megláttak bennünket, erre közülük az egyik személy, akinek az arcát nem tudtam megfigyelni, [első sértettet], minden előzetes szóváltás nélkül, lábával, egy alkalommal hátba rúgta. A fenti cselekmény után keresztfiamat kb. 5 fő körbevette, és ütlegelni kezdték [...] megpróbáltam őt kiszabadítani, de ekkor nekem is több személy nekem esett, és agyba-főbe vert [...] rugdostak, ütöttek [...] megpróbáltam megértetni velük, hogy mi nem szoltunk nekik, és nem bántottuk őket. Az volt a válasz, hogy tik is magyarok vagytok.”*

Harmadik sértett: 19 éves magyar, érdi, főiskolai hallgató férfi. Tanúvallomása szerint: *„A keresztapám ismerőse egy pár méterrel előttünk sétált, majd láttuk, hogy beszélgetni kezd egy kb. 40 fős tömeggel, majd [...] egy férfi hátba rúgja. Miután elterült a földön, láttuk, hogy felénk is közelednek. Mondtuk, hogy minket ne bántsanak... erre csak az volt a válasz, hogy magyarok vagytok, ezért ti is kaptok. Ezután a keresztapámat megütötték, engem pedig keresztapám kilökött a körből. Vissza akartam menni, segíteni, és ekkor kezdtek el engem is bántalmazni. Szemüveges vagyok, ezért az első ütésnél lerepült a szemüvegem, ezután semmit nem láttam.”* Az előzményekről is em-

lítését tett: „Ez a 40 fős társaság ájtott, de mivel záróra volt, ezért onnan ki lettek terelve, nem éppen szép szavakkal. Egy nagydarab, kopasz srác küldte ki őket, de azt nem tudom, hogy ő a presszóban dolgozik-e.”

Bár nem sértett, csak tanúként hallgatták meg, konfliktusrobbantó szerepe miatt nem mellőzhető a „nagydarab, kopasz srác”, K. bemutatása. Provokatív szerepét, közrehatásának valós okát és a tanúvallomásokban a későbbiekben említett viperát az eljárás során nem vizsgálták.

21 éves magyar, helyőpapi lakos, alkalmazásban álló férfi. Tanúvallomásában így emlékezett vissza: „Amikor bementem a szórakozóhely udvarára, az épület előtt, az utcán kb. 10-12 roma fiatal személyekből álló csoportosulást láttam [...] amikor engem megláttak, belém kötöttek, azt mondták, hogy itt van már a kopasz geci. Ezt én nem tudtam mire vélni, mivel egyiküket sem ismertem [...] őszintén megmondva zavart egy kicsit [...] Kiabálást hallottam az udvar irányából [...] M. néni hangját hallottam, amint távozásra szólította a roma személyeket, akik... nem tettek eleget, hanem öreg kurvának nevezték. Mivel úgy gondoltam, hogy jobb időben közbelépnem, ezért kihajoltam az ajtón, majd erőlesen rászóltam a roma személyekre, hogy távozzanak az udvarról. Ezt meg is tették [...] ordibálásra lettem figyelmes [...] egyértelmű volt, hogy [...] a roma személyek fejezték ki ilyen formában a nemtetszésüket: köcsög magyar, és egyéb obszcén szavakkal illettek minket [...] a kőzár után kimentem. Ekkor mérgemben azt kiabáltam a roma személyek felé, hogy takarodjanak haza [...] több kő repült felém.”

A vádlottak társaságában lévő tanú vallomása szerint „az utcára kijött egy nagydarab, kopaszos fiatal srác, és azt mondta a bántalmazó személyeknek, hogy fejezzék be a cselekményüket. Ezen felszólítása közben, kezében egy viperát tartott, és azzal szaladt [fiatalkorú elsőrendű] és társai felé, majd mindannyian elszaladtunk.” Ugyancsak ebből a tanúkörből: „a söröző udvarán megjelent egy nagydarab, fiatal, kopasz ember, aki azt mondta, hogy takarodjatok haza, mocskos cigányok. Erre [fiatalkorú elsőrendűek] visszakiabáltak, ők is szidták a magyarokat [...] én ütöszközt nem láttam, csak a kopasz ember kezében, valami vipera volt állítólag a kezében, én nem láttam [...] a presszó udvarán megjelent egy nagydarab, fiatal személy, és kezében egy viperával integetett felénk, azt mondta, takarodjatok haza, bűdös cigányok.”

Semleges tanú is beszélt a róla: „Bejött a szórakozóhelyre egy nagydarab, kb. 190 cm magas, kövér testalkatú férfi, aki azt hajtogatta erős hangnemen, hogy nem lehet normálisan szórakozni, és arra is célozgatott, hogy ebben a cigányok gátolják.” Ez a tanú nem tett említést viperáról.

Fiatalkorú elsőrendű vádlott: 16 éves magyar roma (?), nőtlen, gyermektelen férfi. Legmagasabb iskolai végzettsége hét osztály, munka- és foglalkozás nélküli. Szülei elváltak. A cselekménye idején az édesanyjával élt nagyon rossz anyagi körülmények között: harminchatezer forintos havi összjövedelemből. Korábban az édesapjával élt, amíg az édesanyja a börtönbüntetését töltötte. Nehezen kezelhető gyermek volt, csavargott. Büntetett előéletű: öt ízben lopás vétsége, illetve büntette, két alkalommal garázdaság büntette miatt. A vádlott enyhe fokban gyengeelméjű. Személyiségfejlődése beilleszkedési, alkalmazkodási zavarok, életvezetési egyenetlenségek alapján személyiségzavar kialakulásának irányába mutat. Gyengeelméjűsége és személyiségjegyei beszámítási képességet korlátozó tényezőt nem jelentenek.

Védekezése új szint hozott az ügybe: „*Kiabálást hallottam bentről, aztán a társaságom kivonult az utcára. Engem a kapun egy köpcös, kopasz ember [...] engedett ki az utcára. Ő mondta, hogy a cigányok balhéztak, és azért zavarta ki őket a kocsmából... a kapu előtt állt a tömeg, majd érkezett egy kocsi, amiből kiszállt több roma fiatal, és bementek az udvarra [...] bementek a kocsmaiba, ott kiabálást hallottam. Azt nem tudom, mi történt bent, a lényeg, hogy ez idő alatt én bementem az udvarra, és onnan elhoztam 1 db. Piros mountainbike kerékpárt [...] később Mezőcsáton eladtam 2000 forintért [...] ezt követően kijött a kocsmból két ember [...] és őket a tömeg megróhamozta, és megverte.*”

Fiatalkorú másodrendű vádlott: 15 éves magyar roma, nőtlen, gyermektelen férfi. Legmagasabb iskolai végzettsége hét osztály. A jogerős ítélet meghozatalakor szakképző iskola tanulója. Magatartási problémái nem voltak. Szegregált oktatásban részesült. Nagymamája eltartásában élt, ő egyben a gyámja is. Mivel az édesapja bv. intézetbe került, így a szülei élettársi kapcsolatából származó nyolc gyermek közül négy nevelőszülőknél élt. A családban az egy főre jutó jövedelem tízenhatezer-hatszáz forint volt. Könnyen befolyásolható, introvertált személyiség, alkalmi alkoholfogyasztó.

Büntetett előéletű: társtettesként elkövetett garázdaság büntette és lopás vétsége miatt ítélték el.

Védekezésében eleinte kívülállóként jellemezte magát, de a vallomása végén elismerte tettét, továbbá ő is megemlíti K.-t és a viperát. Az utcán várakozott, amikor fiatalkorú elsőrendű és „*a Tiszakeszire való romák kijöttek, kiabáltak valamit, kijött egy nagydarab, kopasz férfi az udvarra, és azt mondta, hogy takarodjatok haza cigányok. Ezután [fiatalkorú elsőrendű] a társaival kijött az utcára, ott még kiabáltak vissza, majd elindultunk a buszmegálló felé [...] megálltunk a sörözőtől kb. 50 méterre, majd azt láttuk, hogy kijön*

a söröző kapuján három ismeretlen férfi, akik felénk jönnek az úton [...] a mokány férfit megállította [fiatalkorú elsőrendű] és cigarettát kért tőle. A férfi mondta, hogy nincs cigarettája, erre [fiatalkorú elsőrendű] szó nélkül fejbe rúgta. A férfi elesett. A másik két férfi, ezt látva elindult a fekvő társuk felé, erre a tömeg elindult a két férfi felé, majd őket ütni, rugdosni kezdték, ahol érték... sajnos én is megütöttem a mokány férfit, vagyis én is részt vettem a bántalmazásban [...] engem próbált visszafogni, de már volt a fejemben. Utólag megbántam, amit tettem [...] Ezután azt is megláttam, hogy az utcán megjelent K., akinek a kezében egy vipera fegyver volt, és elindult felénk. Ekkor elszaladtunk..."

Fiatalkorú harmadrendű vádlott: 17 éves magyar roma (?), nőtlen, gyermektelen férfi. Legmagasabb iskolai végzettsége kilenc osztály, munka- és foglalkozásnélküli. Beiratkozott a szakképző iskola tizedik osztályába, igazolatlan mulasztásai miatt azonban osztályozó vizsgára kötelezték, de nem ment el rá. Szüleivel és testvéreivel élt rossz anyagi körülmények között, huszonháromezer forint havi összjövedelemből.

Büntetett előéletű: két alkalommal társtettesként elkövetett lopás vétsége, valamint bűnsegédként elkövetett rongálás vétsége, garázdaság büntette, testi sértés vétsége, kifosztás büntette és lopás vétsége miatt ítélték el.

Cselekményét tagadta, mintegy külső megfigyelőként írta le szerepét: *„nem követtem el [...] egy nagydarab, kopasz fiatal személy kiabált az udvarról, hogy takarodjanak haza... amikor a buszmegálló közelébe értünk, azt láttam, hogy tőlünk 50 méter távolságra három személyt ütlegetnek, rugdos [fiatalkorú elsőrendű] és [fiatalkorú másodrendű] és az általam említett keszi roma fiatalok [...] Ezen személyek bántalmazásában kb. 15 fő vehetett részt, és előzetes szóváltás nélkül támadtak az úton rájuk, rajtuk töltötték ki a boszuszukat."*

Fiatalkorú negyed- és ötödrendű vádlottak: ikrek, 17 éves magyar romák. Nőtlen, gyermektelen, büntetlen előéletű férfiak. Legmagasabb iskolai végzettségük nyolc osztály. Egy főre jutó havi jövedelmük huszonháromezer forint volt.

Negyedrendű a szüleivel élt egy háztartásban, és alkalmi segédmunkát végzett, mivel a szakképző iskolát nem fejezte be.

Védekezése szerint kívülálló szemlélő volt, egyúttal ikertestvérének is alibit hazudott. *„Ahogy elindultunk kifelé, azt láttam, hogy egy nagydarab, kopasz, fiatal srác beszaladt a sörözőbe. Láthatóan erősen ittas állapotban volt, és azt kiabálta, hogy cigányok, takarodjatok haza [...] közülünk őt senki nem sértette meg, neki nem szólt senki sem. Persze a fenti kijelentését követően*

többen visszaszóltak neki, szóváltás, vita alakult ki [...] kivonultunk az utcára [...] kijött az utcára K. és ott megint kiabálni kezdett. Kezében volt egy vipera ütőeszköz, azt csapkodta az aszfalthoz, és közben bennünket fenyegetett. Azt mondta, hogy meghaltok mindannyian [...] utánunk rövid idővel három személy kijött a söröző udvaráról [...] én időközben elindultam [...] csak azt láttam, hogy a három férfit ütlegelik többen, legalább 20 személy [...] a testvérem nem volt velünk... akkor ő dolgozott, és nem jött haza Tiszakeszire.”

Ötödrendű vádlott Budapesten élt, és dolgozott.

Cselekményét teljes mértékben tagadta: „Jelen sem voltam. A gyanúsításban szereplő időben Budapesten, az albérleti címen tartózkodtam. Nem tudok senkit megnevezni, aki ezt alá tudná támasztani.”

A tanúvallomások szerint az ikerpár ugyanúgy részt vett a sértettek ütlelésében, mint három társuk. (Miskolci V. Ü. 11930/2006.)

Ötödik eset

A terheltek szélsőjobboldali beállítottságú szkinhedek, hungaristák. 2007 áprilisában Körmenden fiatalkorú elsőrendű vádlott vádlott – baráti társaságával – oda ment a színes bőrű sértetthez (a továbbiakban: első sértett), aki ugyancsak a barátaival ment az utcán. Fiatalkorú elsőrendű vádlott megkérdezte első sértettől, „tudja-e miért van fehér fűző a bakancsában” illetve „volt-e már 47-es méretű bakancs a szájában”, mire első sértett nemleges választ adott. Ez után a fiatalkorú elsőrendű vádlott első sértettet egyszer combon rúgta, aki ezután elfutott.

Ekkor fiatalkorú másodrendű vádlott az első sértett ott maradó társaihoz fordult, és felelősségre vonta az első sértett barátját (a továbbiakban: második sértett), hogy miért barátkozik az első sértettel, mivel „az is néger, aki vele barátkozik”, majd négyszer-ötször megütötte védekezésre emelt kezén, mire a második sértett szintén elfutott.

A városi rendőrkapitányságon a Btk. 170. §-ába ütköző könnyű testi sértés vétsége miatt indult eljárás, de elsőrendű vádlottat kihallgatásakor már a Btk. 174/B § (1) bekezdése szerint minősülő nemzeti, etnikai, faji vagy vallási csoport tagja elleni erőszak bűntettének elkövetésével gyanúsították. Az ügy átkerült a Vas Megyei Rendőr-főkapitányságra, ahol a fiatalkorú elsőrendű vádlottat és a fiatalkorú másodrendű vádlottat egyaránt a Btk. 174/B § (1) bekezdése szerint minősülő nemzeti, etnikai, faji vagy vallási csoport tagja elleni erőszak bűntettének elkövetésével gyanúsították meg, a másodrendű bűnsegédként.

A Szombathelyi Városi Ügyészség azonban csak az elsőrendű vádlott vonatkozásában látta megalapozottnak a Btk. 174/B § (1) bekezdése szerint minősülő *nemzeti, etnikai, faji vagy vallási csoport tagja elleni erőszak bűntette* elkövetésének gyanúját, míg a fiatalkorú másodrendű vádlott cselekményét a Btk. 271. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő *garázdaság vétségének* minősítette.

Az ügyészség a másodrendű vádlott „kihívóan közösséggellenes, erőszakos magatartását” alkalmasnak találta arra, hogy másokban megbotránkozást, riadalmat keltesen, ezért erre tekintettel vádolta meg a garázdaság vétségével.

Véleményem szerint ebben az esetben érdemes lett volna a rendőrség jogi minősítését figyelembe vevő nyomozást lefolytatni, mivel a másodrendű vádlott cselekményét pszichikai bűnsegélyként lehetett volna minősíteni, tekintettel szándékerősítő hatású jelenlétére, kezdeti passzív magatartására. A nyomozás során sajnos nem vizsgálták, hogy az első- és a másodrendű vádlott – mielőtt a sértettek láttán elhagyták volna a törzshelyüket – előzetesen megállapodtak-e abban, hogy együttesen támadják le a sértettet, hogy a másodrendű vádlott akaratbénító hatású jelenléte fogja támogatni az elsőrendű vádlottat cselekménye véghezvitelében, illetve, hogy a másodrendű esetleg bátorította, buzdította-e elsőrendű vádlottat a sértettek megjelenésekor. Talán el lehetett volna gondolkodni másodrendű cselekményének aljas indokból elkövetett testi sértésként való minősítésén is. Az ügyészség – vélhetően a bizonyítási nehézségek elkerülése érdekében – a könnyebben bizonyítható garázdaság vétségének megállapítását választotta.

A Szombathelyi Városi Bíróság bűnösnek mondta ki a vádban az elkövetőket, ezért fiatalkorú elsőrendű vádlottat egy év időtartamra próbára bocsátotta, fiatalkorú másodrendűt pedig megrovásban részesítette, egyúttal megállapította, hogy a fiatalkorú elsőrendű vádlott pártfogó felügyelet hatálya alatt áll.

Első sértett: 14 éves, színes bőrű fiú, magyar állampolgár, édesanyja magyar, édesapja afrikai származású. Tanuló. Elmondása szerint barátjukat kisérték haza, amikor fiatalkorú elsőrendű vádlott és három fiú, valamint két lány társa, köztük a másodrendű vádlott – észlelve megjelenésüket – kiment eléjük a kávézóból, ahol addig tartózkodtak, és feltették az említett kérdéseiket, majd a fiatalkorú elsőrendű vádlott combon rúgta. Első sértett kijelentette, hogy sosem ártott a terhelteknek, akik közül a fiatalkorú másodrendű vádlottat nem is ismerte. A fiatalkorú elsőrendű vádlott egyik barátjával az eset előtt is volt összetűzése: „*Egy héttel korábban odakiabált nekem, amikor bicikliztünk, hogy mocskos nigger, kiirtalak.*”

Második sértett: 14 éves fiú, magyar állampolgár, tanuló. Kihallgatásakor arról számolt be, hogy: „*az általam korábban nem ismert lány odajött hozzám, és azt kérdezte, hogy fogok-e barátkozni ezután is [első sértettel]. Én mondtam, hogy nem, mivel el akartam kerülni a balhét. Én kérdeztem tőle, hogy mi baja van velünk, mire a lány valami olyasmit mondott, hogy én is néger vagyok, ha [első sértettel] barátkozom. Én ekkor is mondtam, hogy akkor nem barátkozom vele, de a lány ezzel nem érte be, odalépett hozzám, és 4-5 alkalommal meg akarta ütni a fejemet, de csak a kezemet találta el, amivel védtem a fejemet. [Elsőrendű vádlottat] én korábban látásból ismertem, azért bántotta [első sértettet], mert néger, és a lány is azért ütött engem meg, mert [első sértett] a barátom.*”

Fiatalkorú elsőrendű vádlott: 14 éves magyar, szkinhead fiú, tanuló, legmagasabb iskolai végzettsége az általános iskola hat osztálya, büntetlen és vagyonatlan. A környezettanulmány szerint az édesanyjával, testvérével (aki pártfogó felügyelet hatálya alatt állt), a dédnagyanyjával és nagyszüleivel élt Kőrmenden, egy 90 négyzetméteres, háromszobás családi házban. A család egy főre jutó jövedelme 39 250 forint. Szobáját a nagymamájával osztotta meg. Édesapja gyakran ivott, és ittasan verte feleségét, sőt a gyerekeket is, ezért a válás után nem tartották a kapcsolatot, új családot alapított. Fiatalkorú elsőrendű vádlott is, ha rossz a kedve, egy-két doboz sört iszik, és napi egy doboz cigarettát szív. Édesanyja biztonsági őrként dolgozott, jellemzése alapján fiatalkorú elsőrendű vádlott „*makacs, önfejtű, nehéz befolyásolni. A válás nagyon megviselte, gyermekpszichiáterhez kellett hordani. Az otthoni munkából kivieszi a részét.*” Tanulmányai alatt az első osztályt először betegség, majd családi ok miatt halasztotta, később orvosi javallatra magántanuló lett, közepes tanuló volt.

Nyolcéves kora óta áll pszichiátriai gondozás alatt magatartászavar miatt. A gyermekpszichiáteri vélemény szerint „*óvodás kortól kezdve magatartási problémák jelentkeztek, a közösségi szabályokat megsérti, magatartása opponáló, emiatt nevelési tanácsadóhoz fordultak*”, majd az „*iskolailátogatással szemben jelentkező markáns elutasítások, hangulati labilitás, illetve impulzív magatartásjegyek miatt*”, továbbá kevert típusú emocionális és viselkedési zavar, kifejezett szorongásos tünetek, és familiáris agresszió miatt kezdték kezelni, bár a gyógyszereket nem fogadta el.

Az igazságügyi pszichológus szakértői vélemény szerint „*Ép értelmű, gyenge színvonallal (IQ = 80). Korai kapcsolati zavar talaján elakadt személyiségfejlődés mutatkozik. Azonosítási folyamatai korai szinten sérültek. Emiatt erőfeszítésre nem képes, ambíciói nincsenek, érzelmi élete sekélyes, empátia*

nem igénye, indulatai, magatartása rosszul szabályozottak. Disszimulációval védekezik. Jövőképe nincs. Kapcsolati képletét a többszörös kötődés, az állandó keresés, sodródás határozza meg.”

Az igazságügyi pszichiátriai szakértői vélemény szerint „Életvezetése egyenetlen, nehezen beilleszkedő és alkalmazkodó, a társadalmi normákat gyakran megszegi, könnyen befolyásolható, tetteiért büntudatot nem érez. Személyisége éretlen, intellektusa alacsony. Indulatait szabályozni nem tudja, gyakoriak a másokkal szembeni agresszív megnyilvánulásai. Reális jövőképe nincs, érzelmi élete sekélyes. Személyisége disszociális irányba fejlődik.”

A vádlott gyanúsítottkénti kihallgatásakor nyíltan elmondta, hogy „a Rábaparti Fórum [az egyesület önmeghatározása⁶ szerint 2002-ben alakult nemzeti, keresztény alapokra építkező civilszervezet, amely 2007 óta közhasznú egyesületként működik] rendezvényeit látogatom gyakorta bátyámmal és barátaimmal. A Fórumnak nem vagyok tagja, de szélsőséges, szélsőjobboldali beállítottságú vagyok. A szobámban, a falon lévő képekről [a házkutatási jegyzőkönyv szerint három, önkényuralmi jelképet ábrázoló A4-es lapra nyomtatott kép] azt kívánom elmondani, hogy tetszenek a jelképek, a horogkereszt, a napkereszt, a nyilaskereszt. A képekhez fűződő eszméről igazából nem tudok mit mondani, csak felületes ismereteim vannak róluk. Az acélbetétes bakancsot azért vettem, mert gyakorta járok metál, illetve nemzeti rock koncertekre, és ott ebben lehet igazán jól pogózni. A kedvenc zenekaraim a Romantikus Erőszak, Kárpátia, Egészséges Fejbőr. A bakancsban a fehér fűző a faji megkülönböztetést jelzi. Akik hordják, a fekete bakancsral, fehér fűzőt, általában fajgyűlölők. Én fajgyűlölő vagyok. Nálam ez azt jelenti, hogy nem szeretem a négereket, a japánokat, kínaiakat, zsidókat, és főleg a cigányokat. [első sértettet] gyerekkorom óta ismerem [...] régen nem gyűlöltem, csak amióta ezeket a szélsőséges eszméket jobban megismertem, ha meglátok egy, az imént felsoroltak közé tartozó személyt, idegesség fog el [...] A barátaim, akik jelen voltak a szombati cselekménymenél, szintén hozzám hasonló beállítottságúak. A Kónya kávéház a törzshelyünk, oda sok ilyen beállítottságú ember jár. Vannak köztünk hungaristák, szkinhedek. Én a kettő között érzem magam, de inkább szkinhednek [...] a lányok közül [másodrendű] budapesti, és hungaristának nézem [...] Ők többször meg szoktak fordulni Körmenden, kb. havonta egy alkalommal. A jövetelük nem kötődik különböző jobbos eseményekhez, van, amikor csak lejöttek Körmendre, és ott beszélgettünk, söröztünk velük.. Vannak hun-

⁶ <http://tpf.hu/index.php?op=hirek&hirop=egyhir&hid=38>

garisták és a szkinhedek. A két csoport közül a szkinhedek a szélsősége-sebbek. A szélsőséges beállítottság abban nyilvánul meg, legalább is szá-momra, hogy szebb Magyarországot szeretnénk, amit összefogással, olyan szervezetek hatalomba juttatásával valósítanánk meg, akik még akarnak tenni a magyarságért. Számomra ilyen szervezet a MIÉP és a Rábaparti Fórum.”

A jelen ügyben, a cselekmény után egy évvel elvégzett igazságügyi pszi-chiátriai vizsgálaton elsőrendű vádlott a szakértőnek azt mondta, hogy „most már nem foglalkozik olyan dolgokkal, hogy másnak milyen a bőrszíne. Régebben szkinhedekhez és hungaristákhoz társult [...] Most azt mondja, hogy a hungaristák sem rosszabbak, mint a kommunisták voltak akkor. Kilépett ebből, ezt az egészet megbánta. A néger fiúval találkozott azóta is, de a fiú elkerüli, ő meg levegőnek nézi. Akkor még gyökér volt, most meg már nem az.”

Elsőrendű vádlott a nyomozás során védekezéséként a részbeni tagadást választotta stratégiájául, szélsőséges szemlélete nyílt vállalása ellenére: „Szombaton nem kifejezetten a származása miatt bántalmaztam [első sértet-tet], hanem azért, mert korábban csúnyán beszélt a barátomról, meg rólam is [...] Szóban szombaton a hovatartozása miatt nem beszéltem vele, igazából nem szóltam hozzá semmit, csak odaléptem hozzá, és belerúgtam. Nem com-bon, hanem bokán [...] Most jut eszembe, hogy annyit beszéltem, kérdeztem, hogy volt-e már bakancs a szádban [...] aztán ez annyiban is maradt.”

Összességében szorongó, perspektíva nélküli, erőszakos, „nemzetmentő” küldetésstudatú, szélsőjobboldali fiatal, aki áldozatával szemben közönyös volt, sőt úgy vélte, hogy áldozata megérdemelten szenvedett. Elfogadott megoldási eszköze az agresszió. Ideológiai meggyőződésének forrása min-den bizonnyal idősebb testvére, akivel korábban, még gyermekkorúként kö-vetett el testi sértést. Röviddel a jelen eljárás előtt közúti jármű ittas vezeté-se vétsége miatt folyt ellene büntetőeljárás.

Fiatalkorú másodrendű vádlott vádlott 16 éves magyar, hungarista lány, tanuló, a legmagasabb iskolai végzettsége a szakközépiskola három osztálya. A szüleivel élt Nagykanizsán, közös háztartásban, egy négyszobás lakásban, vagyontalan, büntetlen. Édesanyja titkárnő beosztású határőr, édesapja vállal-kozó, tolmács, fordító. Az egy főre jutó havi átlagjövedelem 97 ezer forint volt. A környezettanulmány szerint „világnézete, politikai irányultsága érződik a falakon lévő képeken, posztereken (Kárpátia együttes, székely him-nusz, Nagy-Magyarország térkép) [...] a szülők házasságban élnek, életvitelük ellen kifogás nem emelhető [...] a családi kötelékek erősek [...] a

kapcsolat harmonikus, őszinte [...] fk. félévkor került új iskolába [...] 2007 márciusában, egy fegyelmi vétséget követően (társaival az osztályfőnökük gyermekének tablóképére Dávid-csillagot rajzoltak) kizárták az intézményből, ezért iskolát váltott [...] Az anya beszámolója szerint gyermeke határozott egyéniség, erős akaratú, igazságszerető gyermek [...] rendes, szófogadó, jól kezelhető fiatal.”

Az elfogult szülői jellemzéssel ellentétben a másodrendű vádlott ugyan-csak részben ismerte be cselekményét, illetve tagadta annak motívumát: „Valami szóváltás volt köztük, amit én nem igazán hallottam, de a vége az volt, hogy [első sértett] azt mondta [...] tőletek ki nem fél [...] [elsőrendű] felhúzta magát, odalépett [első sértetthez] és legalább egy alkalommal belerúgott a combjába. Ezt követően [első sértett] elfutott. Közben én a társaságában lévő egyik fiúhoz fordultam és megkérdeztem tőle, hogy fog-e még barátkozni [első sértettel]. Erre a fiú azt válaszolta, hogy nem. Ezt én azért kérdeztem tőle, mert [első sértett] elfutott, ahelyett, hogy kiállt volna a barátaiért. Én ezt gyáva dolognak tartottam. Miután a fiú válaszolt, emlékezetem szerint három alkalommal a jobb kezem tenyerével ütöttem a feje irányába, de a kezét találtam csak el, mert azzal védte a fejét. Ezt követően mindenki elment a helyszínről... Elmondom, hogy [...] nem haragszom, velük sem a fenti esetet megelőzően, sem azóta nem volt vitám. Sajnálom, hogy megütöttem a fiút [...] [első sértettre] nem haragszom azért, mert ő színes bőrű, vele szemben ezért nincs előítéletem.”

Másodrendű vádlott kifordult logikájú, kódoltan rasszista és cinikus védekezését a tárgyaláson is folytatta, erre a védője – a tárgyaló ügyész meglátása szerint – „szuperül felkészítette”, ugyanis a másodrendű ott azt vallotta, hogy: „édesanyámat szidta, de később kiderült, hogy nem nekem mondta”.

Bűnbánata kevésbé hihető, egyebek között ezért sem ártott volna a nyomozás kiterjesztése a részesség vizsgálatára, ha már a szüleitől semmilyen elmarasztalásban nem részesült a rasszista cselekményei miatt. (1456/2007.)

Hatodik eset

A fiatalkorú elsőrendű vádlott és a román állampolgárságú, Budapesten, a terhelttel egy házban lakó sértett viszonya már korábban megromlott. A vádlott és a családja többször szidalmazta a sértettet származása miatt.

2007 júniusában, a ház kapujában – azzal az indokkal, hogy a sértett nem köszönt neki előre – a vádlott váratlanul rátámadt két gyermekkorú testvérével és édesapjával (másodrendű) a sértettre. Fiatalkorú elsőrendű vádlott a kapu elé állt,

így elzárta a menekülési útvonalat, és bántalmazni kezdték a sértettet, aki nyolc napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedett: elsőrendű a haját tépte, megkarmolta, fejét ütlegelte, gyermekkorú társai rángatták, ütlegelték és rugdosták, miközben együtt szidalmazták a sértettet.

Fiatalkorú elsőrendű vádlott azt kiabálta: „*Te büdös román geci, takarodj vissza Romániába!*”

A sértett végül bejutott a lakásába. Ekkor a lakás ajtaját üttették, miközben mindannyian szidalmazták származása miatt.

Az elsőrendű terhelttel szemben a BRFK Bünyügyi Főosztály II. Gyermek- és Ifjúságvédelmi Osztály a Btk.174/B § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés e) pontja szerint minősülő *nemzeti csoport tagja ellen csoportosan elkövetett erőszak bűntette* és a Btk. 170. § (1) bekezdésébe ütköző *könnyű testi sértés vétsége* miatt indított nyomozást. Ezzel egyidejűleg nyomozást indítottak elsőrendű vádlott édesapjával (másodrendű) szemben is, akit az előbbiekben túl háromrendbeli, a Btk. 195. § (1) bekezdésébe ütköző kiskorú veszélyeztetése bűntettével is meggyanúsítottak.

A Budapesti I–XII. Kerületi Ügyészség ugyancsak e cselekmények elkövetésével vádolta meg fiatalkorú első- és másodrendű elkövetőket.

A PKKB mint fiatalkorúak bírósága másodrendű vádlott vonatkozásában a Be. 188. § (1) bekezdés b) pontjában foglalt okból, a Be. 266. § (1) bekezdés a) pontja alapján a büntetőeljárást felfüggesztette, mert az eljárás folyamán született igazságügyi orvos szakértői vélemények alapján a vádlott „*olyan állapotban van, amely nem teszi lehetővé, hogy terhelje jogait a bíróság előtt gyakorolhassa [...] 100%-os rokkant [...] II. r. állapota végállapot, abban javulás nem várható*”.

A PKKB mint fiatalkorúak bírósága a fiatalkorú elsőrendű vádlottat bűnösnek találta a Btk. 174/B § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés e) pontja szerint minősülő *közösség tagja elleni erőszak bűntettében* mint társtettet, és a Btk. 170. § (1) bekezdésébe ütköző *testi sértés vétségében* mint társtettet. Ezért őt a bíróság két évre próbára bocsátotta. A próbaidő tartama alatt a fiatalkorú vádlott pártfogó felügyelet alatt áll.

A sértett román állampolgárságú nő, aki valószínűleg magyar anyanyelvű, vagy tud magyarul, mert tolmács nem volt jelen az eljárás során.

Az elsőrendű vádlott említést tett vallomásában arról, hogy a sértettet romának vélte: „*Neki is kreol a bőre, fekete a haja, én azt hittem, hogy roma származású, mint én*”, de erre nézve nincs más adat az aktában.

A sértett férjezett, két közös gyermekkorú gyermekük mellett, a férj két felnőtt gyermeke is velük élt. A sértett férje kamionsofőr, így csak két-három hetente tartózkodott otthon.

A kiérkező körzeti megbízott a Btk. 170. § (1) bekezdésébe ütköző könnyű testi sértésről tett jelentést, amely a sértett elmondásán alapult. E szerint: elsőrendű vádlott édesapja „folyton román származását emlegeti rosszállóan. Korábban egy alkalommal kocsikázni hívta, valószínűleg szexuális indíttatásból (!), melyet a sértett visszautasított. Ezt követően több inzultus is érte őt, illetve családját. [...] belekötöttek, majd ütlegetni kezdtek. Az volt a kifogásuk, hogy nem köszönt nekik, illetve – emlékei szerint –, miért nem takarodik vissza Romániába.”

A sértett a nyomozás során tett tanúvallomásaiban már nem beszélt szexuális motívumról, de arról sem, hogy az elsőrendű vádlott a származása miatt követte volna el a cselekményeket: „...ott álltak a kapu előtt, kb. 2 méterre. Arra gondoltam, hogy biztos ki akarnak jönni. Én elindultam befelé, mire ők mind a négyen egyszerre nekem estek és többször megütöttek... amikor beértem a lakásba, akkor hallottam, hogy az idős [...] [másodrendű vádlott] azt kiabálta, hogy takarodj vissza Romániába. Ezt többször is ordibálta, és nem csak ő, hanem a fia is. Azt is mondták, hogy takarodj vissza Romániába, te román geci. Ezt mindketten kiabálták többször. Közben kijött [másodrendű vádlott] felesége is, [...] aki szintén kiabált be nekem a lakásba, hogy, ha, amit kaptam nem volt elég, akkor kapni fogok még. [...] amikor bementem a kapun, akkor nem mondtak nekem semmit se, semmilyen szóváltás sem volt, csak úgy nekem estek. A fenyegetőzések ezt követően történtek. Miközben ütlegettek, akkor szidalmaztak ugyan, de arra nem emlékszem, hogy pontosan miket mondtak, de az biztos, hogy itt is mondták, takarodj vissza Romániába. Itt is az idősebb [másodrendű vádlott] volt, aki ezt mondta. [...] a bántalmazás során leszakadt a nyakláncom, azonban azt a kiérkező rendőrök megtalálták. Az biztos, hogy nem azért támadtak rám, hogy elvegyenek tőlem valamit, hanem azért, hogy csak úgy bántalmazzanak. Ennek az okait én nem értem, mivel sosem tettem nekik semmi rosszat. Sajnos biztos vagyok abban, hogy a származásom, azaz, hogy román vagyok, az a fő bajuk, elsősorban a szülőknek. Gyakorlatilag mondhatom, hogy naponta szidalmaznak, illetve mondják, hogy takarodj vissza Romániába.”

Az elsőrendű vádlott 14 éves roma lány, hajadon, szüleivel és három gyermekkorú testvérével élt együtt. Édesanyja ikrekkel terhes, és közben gyesen volt a legkisebb gyermekkel. Édesapja (másodrendű vádlott) – baleset követ-

keztében – százszázalékos rokkant. A család összes havi jövedelme 118 600 forint volt.

Bár a cselekménynek nem volt szemtanúja, a ház egyik lakóját tanúként nyilatkoztatták: „*Elolvastam a szakvéleményt, ezzel kapcsolatban azt tudom elmondani, hogy [...] [másodrendű vádlott] sétál, kiül, a kapualjban áll, jön-megy, valóban nem tud szaladni, általában nem használ semmilyen segédeszközt járáshoz. Van egy kerekesszéke, de abban csak ülni szokott, nem közlekedik vele. Egyszer a saját szememmel láttam, hogy egy komplett szobabiciklit minimum öt méteren keresztül segítség nélkül odébb vitt. Saját véleményem szerint ez a 100%-os rokkantság nem áll fenn. A fizikuma erősenek mondható [...] A család alapvetően problémás, rendszeres trágár kiabálás, dulakodás hallatszik a lakásból. A ház lakói félnek tőlük, terrorizálják őket, több lakót tetteg bántalmaztak, van olyan lakó is, aki a lakógyűlésre félt elmenni miattuk. Semmilyen munkát nem végeznek, teljes mértékben szociális segélyből élnek, a gyermekeket én még nem láttam iskolába menni. Tudomásom van róla, hogy már két esetben is voltak kinn a rendőrök bántalmazás miatt...*”

Egy 30 m²-es udvari, szoba-konyhás, önkormányzati bérlakásban lakott a család. A környezettanulmány szerint: „*Fiatalkorú az egyetlen szobában lakik szüleivel és három fiatalabb testvérével külön ágyon. A lakás karbantartott, jó állagú, a berendezés megfelelő, bár kissé zsúfolt. A szükséges háztartási és műszaki cikkek rendelkezésre állnak. Rendezett, tiszta benyomást kelt... Az édesapát tavaly súlyos baleset érte, és mozogni nagyon nehezen tud, segítség nélkül szinte egyáltalán nem. Fiatalkorúnak nem igazán vannak barátai, korábbi osztálytársaival nem jön ki jól, nem tartja őket rendes lányoknak, felületes ismerősei vannak csak.*”

Fiatalkorú elsőrendű vádlott legmagasabb iskolai végzettsége az általános iskola hat osztálya, amelyet magántanulóként végzett. A pedagógiai vélemény szerint: „*...az 5. osztályt magántanulóként ismételte meg, és azóta is magántanuló. Ok: a nagyon sok hiányzás. A család időnként vidéken tartózkodik huzamosabb ideig, és ilyenkor gyűlnek a hiányzások [...] korához képest magas, fejlett lány. Otthon a kicsik körül is neki kell segíteni. Iskolában a magatartásával nem volt gond [...] Ruházata, felszerelése kifogástalan. Hívásra az anya azonnal jelentkezik.*”

A jegyzői gyámhatóság az elsőrendű vádlott és gyermekkorú társai védelme vétele ügyében indított eljárást megszüntette, és alapellátásban történő segítségadásra kérte fel a területi gyermekjóléti szolgálatot, mivel „*a gyermekek nevelésével kapcsolatban nem merült fel probléma [...] szépen gondo-*

zottak, ellátottak, az anya szerető gondoskodással neveli őket [...] kiválóan el vannak látva.”

Fiatalkorú elsőrendű vádlott a cselekmény elkövetését nem egészében ismerte el, illetve a sértett felelősségét hangsúlyozta: „...összetalálkoztam a szomszédokkal [...] van neki két kutyája, egy [...] boxer, és egy kisebb testű kutya. Ezen kutyákat rendszeresen póráz és szájkosár nélkül viszi ki. Ezen a napon nem volt nála kutya, de örültem, hogy találkoztunk, mert szólhattam neki, hogy megkérem, ha a kutyákat kiviszi, tegyen rájuk szájkosarat, vagy pórázt, mert már volt eset, hogy rám jött a kutya. Ez korábban volt, befele jövet a hölgy előre bemegy a lakásba, a kutya utána, és ő nem látja, hogy a kutya rám jön [...] szóltam neki, hogy tartok a kutyától [...] udvarias voltam, köszöntem is neki. Nem tudom, miért, de ő rossznéven vette [...] szembe csapott a nála lévő virágcsokorral, majd rám csapta a kaput [...] nekem is ütődött. Ezután én pofon vágtam [...] azt mondta erre, hogy takarodj el innen lakni, te kurva, bűdös cigány. Ketten voltunk csak jelen [...] édesapám és testvéreim benn voltak a lakásunkban [...] [édesanyja] nem jött ki, a lakásban volt végig.”

A gyűlöleti motívumról a következőket vallotta: „Határozottan kijelentem, hogy én nem tudtam, hogy ő román, én ilyet nem mondtam, és nem is mondhattam [...] azt hittem, hogy roma származású, mint én. Fel sem merült, hogy én származást emlegetsek, hiszen úgy tudtam, hogy én is roma vagyok.”

Az ügy semmiképp nem nevezhető tipikus gyűlölet motiválta cselekménynek. (4643/2007.)